

Pap József

**ORSZÁGGYŰLÉSI VÁLASZTÁSOK, ORSZÁGGYŰLÉSI
KÉPVISELŐK HEVES MEGYÉBEN
A DUALIZMUS KORÁBAN¹**

Heves és Külső-Szolnok vármegye a 19. század első felében az ellenzéki megyék közé tartozott. Ez a hagyomány a 19. század második felében is folytatódott, hiszen a szabadságharc leverését követő önkényuralmi korszak után, a törvényes állapotok helyreállításakor, országos szintet meghaladóan büntették meg az önkényuralom hivatalnokait, szakították meg a kontinuitást a Bach- és a Schmerling féle rendszer adminisztrációjával.² Jelen írásunkban az országgyűlési választások során megfigyelhető tendenciákat fogjuk bemutatni. Ismertetjük a megye választókerületi beosztását, a választók összetétele alapján jellemezzük az egyes kerületeket, áttekintjük a választások eredményeit és az országgyűlési képviselők listáját közöljük. Tekintettel arra, hogy a korszak elején, 1876-ban jelentősen megváltozott a megye területe, leválasztották róla a hajdani Külső-Szolnokot, melyet más addig teljesen külön fejlődő területekkel vontak össze (Jászkun Kerületek), részletes elemzésünket a hevesi kerületekre vonatkozóan végezzük el.

A választókerületi beosztás és a választók összetétele

Heves és Külső-Szolnok vármegye területéből, az 1848. évi V. törvénycikk értelmében önálló képviselőválasztási jogot kapott Eger és Gyöngyös városa, a kettős vármegyét pedig nyolc választókerületre kellett osztani.³ A vármegye a törvényi előírásoknak megfelelően elkészítette a választókerületi beosztását, kialakították a fügedi, gyöngyöspatai, kápolnai, mezőtúri, pétervásári, tiszánánai, szolnoki, tiszabádi választókerületeket. A választási rendszer jelentősen módosult a megye területének megváltozásakor. Az 1876. évi XXXIII. törvénycikk 1 paragrafusának 17. és 18. szakasza tartalmazta a két rész szétválasztásának szabályait. Ennek értelmében Heves és Jász-Nagykun-Szolnok vármegyék között a határ a Tisza folyó lett, kivételt képeztek Tiszafüred, Tiszaigar, Tiszaörvény,

¹ Tanulmányunkat a Bolyai János Kutatói Ösztöndíjprogram támogatásával folytatott kutatásunk keretében készítettük.

² Pap József: Magyarország vármegyei tisztikara a reformkor végétől a kiegyezésig. Szeged, 2003. 278–279.

³ Magyar törvénytár. 1836–1868. évi törvéncikkek. Budapest, 1896. (a továbbiakban Törvénytár 1836–1868). 224., 226.

Tiszaszőlős, Tiszaörs és Nagyiván községeket, melyek ugyan a folyó bal partján feküdtek, de Heves megyénél maradtak. A Tisza jobb partján pedig Pély község határától délre fekvő részen húzták meg a határt. Az új rendszerhez igazított kerületi beosztás szerint Gyöngyös és Eger mellett Heves vármegyének 5 választókerület kialakítására volt módja. A Belügyminisztérium 1877/13839. számú rendelete alapján a vármegye 1877. május 17-i rendkívüli bizottmányi ülésén fogadták el az új kerületi beosztást. A korábbi állapothoz képest csak kisebb kiigazításokra került sor. Az öt kerület elnevezése is döntően a régi maradt – fügedi, gyöngyöspatai, kápolnai, pétervásári – csak a tiszánánai kapott új elnevezést – poroszlói –, de a régi és az új nevet a hivatalos átnevezés előtt és után is többször felváltva használták.⁴ Az ekkor kialakított rendszer a dualizmus hátralevő periódusában változatlanul élt tovább.

A megye választóinak számát a korban természetesen alapvetően a választójogi törvény határozta meg. Az 1848. évi V. törvénycikk 1. és 2. paragrafusa írta először körül a népképviselési rendszer alapjául szolgáló cenzus intézményét. E rendelkezés alapján választottak Magyarországon 1875-ig, amikor életbe lépett a választásra jogosultságot újra szabályozó 1874. XXXIII. törvénycikk. A vármegye választóinak számát viszonylag könnyű meghatározni, hiszen ezzel a kérdéssel igen sokat foglalkoztak a XX. század első évtizedében. A statisztikai adatoknak fontos szerepük volt a korban, a különböző választójogi-reformtervezetek elkészítői hívták őket segítségül munkájuk során. A statisztikai hivatal 1908-ra készítette el az országgyűlés számára a választásra jogosultak országos kimutatását. E táblázat szerint a megyében 1880 és 1908 között a választásra jogosultak száma 11 445 főről 15 303 főre emelkedett, arányuk a megye lakosságához viszonyítva alig változott (1880: 5,45%, 1908: 5,65%). A választókerületek átlagos lakosságszáma 1880-ban 29 900 fő volt, 1908-ban pedig 38 715, a választók kerületenkénti átlagos száma pedig 1635 és 2186 fő volt. Az országos kimutatás adatai összhangban vannak az alispáni jelentésekben szereplő számokkal, a két forrásban szereplő értékek között eltérés nem jelentős. A hevesi választókerületek lakosságszáma 10, átlagos választói létszáma pedig 18 százalékkal maradt el az országos átlagtól, ennek megfelelően a választók lakosságon belüli aránya is alacsonyabb volt, 1880-ban 0,55%-kal, 1908-ban pedig 0,35%-kal maradt el az országos értéktől.⁵

Az egyes kerületek karakterében különbségek voltak megfigyelhetők, ezt az eltérést legjobban a választásra jogosultság alapján lehet meghatározni. A népképviselési rendszer ebben a tekintetben alapvetően nem változott 1874-ben csak az egyes kategóriák belső szabályait módosították. Választásra jogosultságot

⁴ Eger 1877. május. 24. 162-163.

⁵ Az 1906. évi május 19-ére hirdetett országgyűlés képviselőházának irományai. XXVIII. kötet. 210–211. és Az 1904. évi márczius hó 15-iki statisztikai felvétel alkalmával összeírt választók száma a 24 évnél fiatalabb és idősebb, továbbá az írni és olvasni tudó és nem tudó s a magyar anyanyelvű és nem magyar anyanyelvű választók számának külön feltüntetésével. In: Az 1906. évi május 19-ére hirdetett országgyűlés képviselőházának irományai. XXVIII. kötet. 218–219.

lehetett szerezni régi jog alapján, ide azok tartoztak, akik 1848. április 11-én választójoggal bírtak, ők ezt cenzustól függetlenül továbbra is birtokolták, de nem örökíthették. Az új választók megfelelő területű és/vagy értékű, 1874-től jövedelmű ingatlan – föld és/vagy ház – birtoklása, ipari és kereskedelmi tevékenység esetén 1 segéd alkalmazása, vagy 1874-től 105 forint jövedelem megszerzése, valamint jövedelemre való tekintet nélkül az értelmiségi végzettség, 1874-től értelmiségi állás betöltése alapján szerepelhettek a választók névjegyzékében.

Kerület	Régi jog	Föld	Ház	Jövedelem	Végzettség	Füstök után
Eger	0,28%	7,81%	39,06%	40,01%	12,84%	0%
Gyöngyös	1,09%	2,41%	45,53%	48,40%	2,57%	0%
Füged	6,73%	82,20%	0,04%	5,45%	5,58%	0%
Gyöngyöspata	0,97%	62,88%	2,63%	27,31%	6,22%	0%
Kápolna	2,82%	83,85%	0,13%	8,32%	4,88%	0%
Pétervására	4,61%	80,24%	0,08%	8,87%	6,20%	0%
Poroszló	1,16%	82,54%	0,10%	9,60%	6,61%	0%
Vármegye összesen	2,64%	63,01%	9,12%	18,75%	6,48%	0%
Országos adatok	2,40%	62,90%	4,00%	22,10%	7,40%	1,2%

A választók összetétele a választásra jogosultság alapján. 1910.⁶

Ha a megye összesített adatait összevetjük az országos átlaggal, akkor jól látható, hogy a vármegye a kissé tradicionálisabb területek közé tartozott, de az átlagos értékektől csak kis mértékben maradt el. Úgy is fogalmazhatunk, hogy a választók összetételéből egy kissé átlag alatti modernizációs fokkal rendelkező megye képe bontakozik ki előttünk. A tradicionális birtokalapú választójoggal rendelkezők aránya az országos átlagnak megfelelt, a háztulajdonok azonban 5%-al magasabb értékkel vannak jelen, míg a jövedelem- valamint végzettség-alapú jogosultság elmarad az országos adatoktól. A táblázat segítségével könnyen összehasonlíthatóak a kerületek, jól elválnak egymástól a kevésbé modernizálódott vidéki és a fejlettebb városi részek. A régi jog alapján választó hevesiek alapvetően három kerületből, a fügedi, pétervásárai és a kápolnai kerületből kerültek ki, itt lakott a 433 ilyen polgár közül 361. A vármegyei nemesség idős, több mint 70 éves tagjai tehát alapvetően a vidéki birtokokon éltek. Az öt vidéki kerület adatai nagyban hasonlítanak egymáshoz, választóik alapvetően az agráriumból élnek, 5-10%-uk a jövedelme 5-6%-uk pedig a végzettsége alapján rendelkező választójoggal. A gyöngyöspatai kerület karaktere azonban eltért a másik négytől, hiszen itt volt található Hatvan és Pásztó települése, melyekhez jelentős ipari és kereskedelmi tevékenység kapcsolódott, ezért a jövedelem alap-

⁶ Heves vármegye alispánjának jelentései. Eger 1910. 15.

ján választók aránya jelentősen magasabb volt, 27,31%. Különösen érdekes a két önálló képvisellel rendelkező város, Eger és Gyöngyös különbsége. Egert 1910-ben 26 807, Gyöngyöst pedig 17 727 polgári lakos lakta⁷, a választók aránya megközelítően azonos volt a két városban (Eger 7,8%, Gyöngyös 7,2%). Az ingatlanulajdonosok között Egerben a föld, Gyöngyösön pedig a házzal rendelkezők aránya volt magasabb 5-5%-kal, a jelentős eltérés azonban a jövedelem és a végzettség alapján választók között jelentkezett. Eger, tradicionális iskolavárosként, egyházi és vármegyei központként kilencszer több értelmiségi választóval bírt Gyöngyösnél. Gyöngyösön pedig a kereskedői, iparosok szerepe volt dominánsabb. Egernek inkább a templomok, hivatalok és iskolák, Gyöngyösnek pedig a boltok kölcsönöztek önálló karaktert. A két alapvetően katolikus városban országos átlagot meghaladta a zsidó vallásúak aránya, Gyöngyösön 12,6%, Egerben 9,5%. A protestánsok egyik településen sem érték el a 4%-ot.

A választások

A választások lefolyásáról levéltári források csupán korlátozottan állnak rendelkezésünkre. A vármegye hivatalos szerve, a Központi Választmány, melynek feladata volt a választási eljárás lefolytatása, üléseiről igen sematikus anyagokat készített. A hátramaradt iratanyag a választók névsorait tartalmazza kerületi bontásban. A választások lefolyásáról, azok eredményéről irataik nem szólnak.

A helyi sajtó azonban igen nagy teret szentelt a politikai küzdelemnek. A vármegye területén megjelelő lapok már a konkrét események előtt több hónappal címlapon közölték a pártalakulásokat, a helyi fejleményeket, gyakran kétes hitelességű híreket. A lapoknak egyértelmű politikai orientációja volt, melyet nem lepleztek, tudósításaik igen elfogultak voltak. A szerkesztők célja nem a pártatlan tájékoztatás, hanem az olvasók politikai igényeinek a kiszolgálása volt.

A vidéki életet felbolydították a választásokhoz kapcsolódó események, melyekben bizonyos állandóság megfigyelhető. A képviselőház feloszlását, és az új választások kiírását követően aktivizálódtak a helyi politikai pártok, szinte a semmiből életre keltek a pártszervezetek. A települések kaszinóiban, vendéglőiben elnököt és vezető bizottmányt választottak. A korszak első felében gyakran nem is igen lehetett megállapítani, hogy az egyes jelölt, szervezet pontosan milyen politikai irányultsággal rendelkezett, hiszen az országos programok igen furcsa helyi áttételben jelentek meg, több példa található arra, hogy a kiegyezést támogató jelölt a közös ügyi rendszer egyes elemeit megváltoztatandónak ítélte. A „pártokat” gyakran a jelölt nevével neveztek el, akinek politikai hovatartozását csak az országgyűlési szavazásai alapján lehetett rekonstruálni. A Szabadelvű Párt megalakulásával ez a bizonytalanság megszűnt, az 1884-től pedig megjelenek az országgyűlési almanachok, melyek egyértelmű politikai kategóriákba

⁷ Egerben 1245, Gyöngyösön pedig 587 katonát írtak össze, a számításnál nem vesszük őket figyelembe, hiszen a csend-, rend- és pénzügyörökhöz, az adó- és vámhivatalnokokhoz hasonlóan választójoggal nem rendelkeztek.

sorolták a képviselőket. A választások során, ha volt ellenjelölt, az esetek döntő többségében két személy folytatott egymással küzdelmet. Ez szintén országos jelenség. A dualizmus pártstruktúrájában tehát hiába volt jelen több alternatíva, helyi szinten gyakorlatilag kétpárti választásokat tartottak.

Az ún. kampányidőszakban a jelöltek prominens személyeket igyekeztek bevonni a mozgósító munkába. A századfordulóhoz közeledve egy-egy miniszter, vagy legalább államtitkár jelenlétével is megtisztelte a kormánypárti szavazókat. Ha ezt nem sikerült elérni, akkor legalább egy támogató levelet szereztek a budapesti prominens személyektől. Emellett igen nagy hangsúlyt kapott a település, vagy a kerület tradicionális nemesi családjának a támogatása. 1896-ban például a pétervásárai kerületben gróf Károlyi Sándor lépett fel a Nemzeti Párt jelöltjeként. A társadalmi presztízs tekintetében a társadalom csúcsán álló gróf korteskörútját Ivádon, Ivády Béla otthonában kezdte. Ivády Béla 21 éven át képviselője volt a kerületnek. A jelölt a volt képviselő fogatán kocsizott át egy 150 fős bandérium kíséretében Pétervásárára, ahol az agrárius érdekeket kidomborító kortes beszédét megtartotta. Ellenjelöltjét a kormánypárti Altorjay Sándort azonban Pétervására urai a Keglevich grófok támogatták, akik nem engedték át a tulajdonukban lévő vendéglőt az ellenfelek részére. A nagygyűlésről közölt tudósítás egyértelműen a nemzeti párti oldal mellett kötelezte el magát. Az ellentétpárok sokaságát felvonultató cikk, kiemeli, hogy az „intelligencia” a nemzeti, a „bérenc csöcselék” pedig a szabadelvű oldalon sorakozott fel. A Nemzeti Párt környékbeli birtokosok, a gróf Károlyiak, a báró Orczyak és Piréthekek mellett a katolikus papságot is saját oldalán tudta. Ennek szinte tökéletes ellentéte a recski jegyző és Blum Izidor zsidó bérlő által felbérelt kormánypárti csoport – „hasukat minden körülmények közt gyöngéden ápoló liberálisok” –, akiket a csendőrségnek szuronyszegezve kellett elűznie a nemzeti párti nagygyűlésről.⁸ Ehhez hasonló eseményt szinte minden választási időszakban találunk a helyi sajtóanyagban.

Már a fenti példában is megjelent a keresztény és a zsidó támogatóknak a kérdése. A vármegyei tudósítások igen gyakran nagy nyíltsággal beszéltek arról, hogy a zsidóságnak és a velük kapcsolatos érzelmeknek komoly szerepe volt a választási küzdelemben. Az egri függetlenségi újságok szerkesztői 1896-tól kezdődően, a nyílt választási rendszert kihasználva, előszeretettel közöltek olyan statisztikákat, melyek kimutatták, hogy a kormányoldalt milyen számban támogatta a helyi zsidóság. Az 1896-os választás után, melyen Lukács László pénzügyminiszter erős küzdelemben legyőzte a függetlenségi Szederkényi Nándort, a következőt írta az Egri Híradó: *„Hogy a lefolyt választás eredményéről ne jusson eszébe valakinek az elvek győzelmére gondolni, ide állítjuk a kormánypárti választók statisztikáját. Ebből mindenki láthatja, hogy a kormánypárt magvát a hivatalos kirendeltség, a zsidóság és az elszegényedett föld népe képezte, a mely nyomasztó helyzetében annyira kapott a kormánypárt vigécei által pazarul osz-*

⁸ A Nemzeti Párt a Mátrában. Egri Híradó. 1896. október 10. 3–4.

togatott bankókon.”⁹ Az Eger gyöngyösi választási tudósításaiban visszatérő elem volt a zsidók politikai szerepének a kiemelése. A kormányoldal pedig az ellenzéken rendszeresen kérte számon a zsidóellenességet. Gyöngyös városa a kormánypárt fontos hídfőállásának számított a vármegyében, a két város rivalizálásának tehát politikai alapja is volt. A Gyöngyös c. lap választási tudósításai rendszeresen szóltak az ellenzék által elkövetett atrocitásokról, melyek lehetlenné tették a politikai ellenfelek közötti megbékélést. 1884-ben a szabadelvű gróf, Batthyány László indult a város mandátumáért. A lap beszámolója szerint a gyöngyösi katolikus papság, a szokásoknak megfelelően az ellenzék mellé állt, tették ezt akkor a ferencesek is, akik pedig rendszerint kivonták magukat a küzdelemből. Ennek ellenére a függetlenségiek elveszítették a választást, de több embert be kellett a csendőröknek kísérni a zsidóság szidalmazása miatt, emellett a zsidó kórháznak és több zsidó polgár lakóházának az ablakát is bezúzták.¹⁰

A választás napján természetesen tovább fokozódott a feszültség, az ellenfelek kortes menetekben közelítették meg a szavazás helyszínét, ahol csendőrkordon választotta el őket egymástól. Az ellenfelek rendszeresen gúnyolták egymást, de a szóváltások igen gyakran tettelegesséig fajult. Vármegyei szinten szinte nem volt olyan kampányidőszak, amikor ne történt volna legalább egy esetben erőszakos cselekmény. 1865. november 27-i tiszánai eset azonban mégis egyedinek minősíthető. A véres verekedésbe torkolló eseménysorozat kiváltó oka Németh Albert jelöltségről való lemondása volt. Ezt azonban a Tiszánánára összegyűlt választók egy része nem fogadta el, és ennek ellenére rá kívántak szavazni. A szavazásra botokkal felfegyverzetten felvonult kömlői és sarudi tömeg, a kömlői bíró vezetésével rárontott az ellentáborra, a verekedésben három ember meghalt, és a jegyző házát is megrongálták. A rendzavarás miatt új választást kellett elrendelni.¹¹

Komoly vita kerekedett Egerben a választás módját illetően, a központi választmány ugyanis az 1848. évi. V tc. 32. paragrafusát – „*A szavazás a szavazó nevének a küldöttség általi feljegyzésével, – s valamint a szavazatok összeszámítása is nyilván történik.*” – úgy értelmezte, hogy nyíltan csak a szavazó nevét kell feljegyezni valamint a végeredményt összesíteni. A választásokat az önálló törvényértelmezés alapján az 1872-es szavazásig titkosan tartották, hiába tiltakozott ellene a helyi kormányoldal. 1875-től azonban áttértek a nyílt szavazásra, hiszen a pártfúzióval a hajdani ellenzék és kormánypárt sok tagja Egerben is egymásra talált.¹²

A választásokat követően a politikai feszültség azonban igen hamar enyhült, néhány lapszámban még találkozhatunk a pártpolitikához kapcsolódó írásokkal, amelyek azonban gyorsan lekerültek a címlapokról. Csupán egy-egy országgyű-

⁹ Statisztika. Egri Hiradó 1896. október 31. 5.

¹⁰ Gyöngyös 1884. 06. 22.

¹¹ Tiszánai vérengzés. Eger 1865. november 30. 1–2.

¹² A képviselőválasztási titkos szavazás. Eger. 1872. július 4. 1.

lési tudósításhoz kapcsolt megjegyzés utalt arra, hogy a megyében, a vidéki településeken létezik egyáltalán pártpolitika.

Kerületi eredmények¹³

A választási eredményeket, mint azt tanulmányunk elején jeleztük, csupán azon választókerületek esetében elemeztük, melyek az 1876-os megyeszervezés után Heves vármegye részei maradtak. Így ebben az írásban nem térünk ki, a mezőtúri, a törökszentmiklósi és a szolnoki fejleményekre, hiszen ezek 1876 után Jász-Nagykun-Szolnok vármegye területéhez tartoztak, és eredményeiket a hajdani Jászkun Kerületek viszonyaival lehet együtt vizsgálni.

1865 és 1910 között 14 országos választást tartottak, a rendes és pótválasztásokon összesen 109 esetben küldtek képviselőket a hét hevesi kerületből. A vármegye hagyományosan a rendi-nemesi, majd liberális ellenzék egyik jelentős bázisa volt. A dualizmus időszakában hasonló tendenciák figyelhetők meg. A rendes választásokon összesen csupán 25 esetben fordult elő, hogy a Deák, majd a Szabadelvű Párt szerezte meg a választók többségének bizalmát, emellett 11 mandátumot az ún. jobboldali ellenzék birtokolt. Az 1910-ben sikert elért 2 függetlenségi független képviselő mellett, a fennmaradó 60 esetben határozati, majd függetlenségi jelöltek szereztek meg a mandátumot.

A kormányoldal sikereinek zöme a rendszer kialakulási periódusához kapcsolódott, hiszen 1865 és 1875 közötti 4 választáson megszerezték a mandátumok 43%-át. Ennek oka elsősorban a politikai viszonyok kiforratlanságában található meg. Az 1865-ös választásokon komoly problémát jelentett a képviselők politikai hovatartozásának a megállapítása. Az újságok tudósításai ebben a fontos kérdésben igen bizonytalanok, a választók inkább személyekre, mint irányzatokra szavaztak. Az ún. pártokat még a képviselőjelöltekről nevezték el. Több esetben előfordult, hogy a képviselő pártállása csupán az országgyűlési tevékenysége alapján állapítható meg. Szintén jelentős változás zajlott le 1875-ben, mikor megyei szinten is létrejött a Szabadelvű Párt, és a hajdani ellenfelek egy részéből szövetségesek lettek. A helyi sajtóból tájékozódó szavazók ekkor sem kaptak

¹³ Statisztikai számításainkat adatbázisunk alapján készítettük. Munkánk fő forrásai, a Képviselőházi Napló vonatkozó kötetei mellett az országgyűlési sematizmusok. (Halász Sándor (szerk.): Országgyűlési almanach. 1886. Képviselőház. Atheneanum. Budapest, 1886.; Sturm Albert (szerk.): Új országgyűlési almanach 1887–1892. Rövid életrajzi adatok a főrendiház és képviselőház tagjairól. Budapest. 1888.; Sturm Albert (szerk.): Országgyűlési almanach 1892–1897. Rövid életrajzi adatok a főrendiház és képviselőház tagjairól. Pesti Lloyd Társulat. Budapest. 1892.; Sturm Albert (szerk.): Országgyűlési almanach 1897–1901. Rövid életrajzi adatok a főrendiház és képviselőház tagjairól. Pesti Lloyd Társulat. Budapest. 1897.; Sturm Albert (szerk.): Országgyűlési almanach 1901–1906. Rövid életrajzi adatok a főrendiház és képviselőház tagjairól. Pesti Lloyd Társulat. Budapest. 1901.; Fabro Henrik – Újlaki József (szerk.): Sturm-féle országgyűlési almanach 1892–1897. Rövid életrajzi adatok az országgyűlés tagjairól. Pesti Lloyd Társulat. Budapest. 1905.) Adatbázisunkat Microsoft Office Access 2007 programon belül alakítottuk ki, a statisztikai vizsgálatokat az SPSS 17 programmal készítettük.

egyértelmű útmutatást, a fúzió pontos tartalma – Tisza Kálmán és pártjának kiegyezéssel kapcsolatos fordulata – ismeretlen maradt az újságolvasó előtt. 1875-ben a 7 kerületből négyben az új kormánypárt szerepelt sikeresebben, de a kápolnai kerületben is egy volt deákpárti, gróf Károlyi Gyula győzött, de ő ekkor már a jobboldali ellenzéki Konzervatív Párt jelöltje volt.

Az 1878 és 1905 közötti időszakban két olyan választási év is volt – 1881, 1892 –, amikor csak az ellenzéknek voltak képviselői az elemzett kerületekben, a kormányoldal részesedése 18%-ra csökkent. Az 1905-ös választásokon a kormányoldal megsemmisítő vereséget szenvedett, Heves megyében egyetlen kerületben sem sikerült megnyerniük a választásokat. 1906-ban természetesen ismét csak a hajdani ellenzék győzedelmeskedett, hiszen ekkor már a szabadelvűek nem indultak. A párt visszavonulása hajdani képviselők visszahúzódását is jelentette, itt nem találtunk olyan személyt, aki a szabadelvű ideológiáját hirtelen függetlenségire cserélte volna, a képviselők mindegyike évek óta a függetlenségi ellenzék valamelyik frakcióját erősítette az országgyűlésben, vagy a megyében.

Az ellenzéki koalíciónak, a választások során hangoztatott jelszavakkal szögesen ellentétes politikai lépéseinek hatására, mint az köztudomású, az 1910-es évben a visszatérő Tisza István által megszervezett új kormánypárt, a Nemzeti Munkapárt megsemmisítő vereséget mért a belső vitákkal terhelt koalíciós pártokra. A hevesi eredmények azonban eltértek az országos tendenciától, a régi-új kormányoldalnak csak három mandátumot sikerült megszereznie – Eger, Gyöngyöspata, Pétervására – Gyöngyös és Nagyfüged a függetlenségek bázisa maradt. Kápolnáról gróf Károlyi Mihály, Poroszlóról pedig Malatinszky György került be a parlamentbe. E két képviselő a belső viták miatt ugyan időlegesen elhagyta a függetlenségi táborát, de önmagát független függetlenségiként definiálta.

A megye területén tehát elsősorban a kormányoldal és a függetlenségi ellenzék folytatott egymással küzdelmet, de arra is volt példa, mikor két szembenálló frakciót képviselő függetlenségi jelölt csapott össze. 1901-ben Egerben ugyanis Szederkényi Nándor, a függetlenségek ún. Ugron csoportjának a jelöltje és Babocsay Sándor, a Kossuth Ferenc által vezetett függetlenségek híve, 1906-ban pedig Gyöngyösön a helyi Török Kálmán és az 1896-óta gyöngyösi képviselő, de budapesti kötődésű szintén függetlenségi Visotai Soma mérköztek meg egymással. A jobboldali ellenzék pártjai a kápolnai és a pétervásárai kerületben jelentek meg, és elsősorban személyekhez kapcsolódtak. A 11 ilyen mandátum közül hat Pétervásáran született, és a Ivády-Károlyi csoporthoz tartozott.

Feltűnő az egyéb pártok szinte teljes hiánya. Az Antiszemita Párt csupán két esetben tudott jelöltet állítani, 1887-ben Szabó Imre volt a kihívója Kürthy Sándor függetlenségi politikusnak Gyöngyöspatán, 1889-es időközi gyöngyösi választáson pedig a szintén függetlenségi Hentaller Lajosnak akadt antiszemita ellenfele. Mindkét esetben a győztes függetlenségi politikus meggyőző fölényrel utasította maga mögé az ellenfelét. Különösen érdekes a gyöngyösi eset, hiszen a kormánypárti képviselő, visontai Kovács László halála miatt lebonyolított időközi választáson nem indult szabadelvű jelölt. Mint fentebb láttuk, Gyöngyösön

a függetlenségiakat a kormányoldal rendszeresen antiszemitizmussal vádolta, az ellenzék pedig a gyöngyösi zsidóságot a kormányoldalhoz kapcsolta. Ebben a választási szituációban a két fél nem felelhetett meg a korabeli sztereotípiáknak, a gyöngyösi zsidóknak – ha szavaztak – az antiszemitának tartott függetlenségi jelöltre kellett voksolni az antiszemitákkal szemben, a függetlenségiak pedig elméletileg nem lehettek antiszemiták, hiszen ha ezen az alapon választanak akkor az antiszemita jelöltre kell volna adniuk a voksaikat. Hentaller Lajos 336 szavazattal kapott többet, mint ellenfele. Nem ismert ugyan az, hogy a választásokon hányan vettek részt, de ha minden szavazó elment, akkor 66%-os lehetett a függetlenségiak szavazataránya. Alacsonyabb részvételnél természetesen tovább növekszik a függetlenségi ideológiát magukénak vallók részesedése.

A másik feltűnő jelenség a Katolikus Néppárt szinte teljes hiánya az ország egyik legkatolikusabb ellenzéki vármegyéjében. A Néppártnak egyetlen kerületet sem sikerült meghódítania, csupán három esetben állított ellenjelöltet. 1896-ban a nagyfügedi kerületben Racsik János, 1901-ben a pétervásáraiiban Komáromi Antal, 1906-ban pedig az egriben Csutorás László folytatott küzdelmet. Legjobban Csutorás szerepelt, ő 70%-os részvétel mellett a szavazatok 40%-át szerezte meg a függetlenségi Babocsay Sándorral szemben. 1910-ben gróf Zichy Jánost az egri sajtó ugyan a Néppárt jeles személyiségeként mutatta be, de a politikus 1910-ben már a Nemzeti Munkapártot erősítette.

Meg kell említeni, hogy szociáldemokrata képviselőjelölt is próbálkozott a megyében, az 1905-ös választásokon Szederkényi Nándor kihívója Vanczák János, a Magyar Vas- és Fémmunkások Országos Szövetségének a titkára volt. A várost hat cikluson át képviselő Szederkényitől azonban csupán négy szavazót sikerült elcsábítania, ezzel szemben 739 fő ellene szavazott. Az 1909-ben Szentgálon zászlót bontó 48-as Függetlenségi Országos Gazdapárt 1910-ben két kerületben próbált mandátumhoz jutni. A kompolti születésű politikus, Mayer János a kápolnai kerületben lépett fel gróf Károlyi Mihály ellen, 84%-os részvétel mellett, igen szoros eredményt produkálva, a szavazatok 49,3%-át sikerült megszereznie. Károlyi 1910 és 1914 közötti országgyűlési szereplése tehát 36 fős többség mellett 19 választó döntésén múlt. Gróf Károlyi Mihály lemondását követően pótválasztásokat tartottak Kápolnán, és 1914 novemberétől Mayer a megye első gazdapolitikusaként kezdte meg országos politikai karrierjét. A másik gazdapártinak nem volt ekkora sikere, a poroszlói választáson Diószegi Mihály 89%-os részvétel mellett, a választók 44%-ának, 629 főnek a bizalmát nyerte el.

A pártok szereplésének áttekintése után ki kell térni az előzőekben már többször felbukkanó kérdésre, a választási részvétel adataira és a szavazati arányokra. A korban hatályos választótörvény nem írt elő részvételi minimumot. Egy jelölt esetén nem tartottak választást, a megadott kandidálási határidő letelte után, választás nélkül győztesnek jelentették ki az őt. Ha több jelölt volt, és egyiknek sem sikerült elnyernie a megjelentek több mint 50%-ának bizalmát, új választásokat kellett tartani.

A kérdés elemzéséhez azonban nem mindig rendelkezünk elegendő adattal, ugyanis ismernünk kell a kerület választóinak létszámát, a megjelent választók számát és a jelöltekre leadott szavazatok mennyiségét. 16 esetben nem tudjuk számításainkat elvégezni. Az 1865-ös, az 1869-es, az 1884-es és az 1892-es választás adatai a leghiányosabbak, de ekkor is csupán maximum 3 kerület pontos számai hiányoznak. 11 esetben nem ismerjük a választáson megjelentek számát, mivel a tudósításokban csak annyi maradt fent, hogy a győztes hány szavazattal kapott többlet ellenfelénél. Ekkor a lehetséges szavazók számát figyelembe véve, azt feltételezve, hogy minden választó megjelent, meg tudjuk határozni azt az értéket, aminél biztosan magasabb arányban sikerült győzelmet aratnia a parlamentbe jutott jelöltnek. A valóságban azonban ennél alacsonyabb részvételi arányt feltételezhetünk, a győzelemnek tehát nagyobbak kellett lennie.

A fenti megjegyzések keretein belül maradva megállapítható, hogy ellenjelölt hiányában 30 esetben nem került sor választásra, ez a szám megfelel az országos tapasztalatoknak. A választási küzdelem 1906-ban volt a legminimálisabb, ekkor 6 kerületben hirdettek így eredményt. 1881-ben 5, 1884-ben 4 kerületben maradt el a választás. Az ilyen siker egyaránt jellemző volt a kormányoldalra és az ellenzékre, a 30 mandátum 20%-a tartozott a kormányoldalhoz, míg az összes mandátumoknak a 25%-át bírták.

A mandátumért folytatott küzdelem akkor tekinthető szorosnak, ha a győztes nem kapta meg a szavazatok 60%-át. Erre 29 esetben került sor, melyből szintén 6 volt a kormánypárti. 24 mandátumért folyt ugyan küzdelem, de a győztes jelentős többséget mondhatott magáénak.

Adataink alapján megállapíthatjuk, hogy a lehetséges mandátumok 60%-át a győztes meggyőző fölénnyel szerezte meg, ha a számítást csupán az ismert adatokkal rendelkező választásokra végezzük el, akkor az érték 72%. A politikai küzdelem tehát megyei szinten nem igazán volt szoros, a hozzá kapcsolódó események, felvonulások, kortes mozgalmak, sajtópolemia inkább megmozgatták és nem megosztották a viszonylag egységesen szavazó választókat.

Ha a kerületeket külön vizsgáljuk, akkor két csoport válik el egymástól Pétevásárára, Gyöngyösön és Nagyfügeden a 60% feletti értékkel az ismert adatokkal rendelkező választások 75–80%-ában találkozhatunk. Egerben, Kápolnán, és Gyöngyöspatán a választások körülbelül kétharmadán (58, 64 és 66%) született meg túlnyomó többséggel a győzelem. A kápolnai kerület azonban elszakad e két csoporttól, ott a választások 55%-ában volt szoros a küzdelem.

A kerületek a választási eredmények alapján is csoportosíthatóak. Megyei szinten a kormánypártok a mandátumok 25%-át birtokolták.¹⁴ Ennél az átlagnál három kerületben tapasztalunk magasabb értéket: Gyöngyös, Gyöngyöspata 43–43%, Kápolna 27%. Átlaghoz közeli, de attól elmaradó érték Egerben és Pétevásárára mutatható ki (21–21%). Mélyen átlag alatti a kormányoldal jelentősége

¹⁴ Ide természetesen csak a Deák-párti, Szabadelvű és Nemzeti munkapárti képviselőket soroljuk, mivel a pártokat a közjogi kérdés alapján választjuk el egymástól.

a poroszlói és a nagyfügedi kerületben, ahol csupán 1-1 esetben sikerült győzelmet aratniuk.

Adataink azonban kissé finomodnak, ha külön vizsgáljuk az 1875 utáni és az 1905 előtti időszakot, hiszen mint azt az előzőekben jeleztük 1875 előtt az erőviszonyok még nem tisztázódtak, 1905-ben pedig egy a rendszerre nem jellemző politikai földindulás történt Tisza István parlamenti tevékenysége kapcsán. Egy korábbi tanulmányunkban statisztikai adatokkal igazoltuk, hogy a kerületek pártpreferencia-vizsgálata során ezt az időszakot célszerű külön választani. Azt is megállapítottuk, hogy igazából a dualizmus politikai történetének ez a szakasza alkalmas arra, hogy a kerületre jellemző politikai magatartásformákat leírjuk. A fenti számításokat tehát külön elvégezzük a kijelölt időszakokra.¹⁵

Meggyőző aránnyal szerzett mandátumok ritkábban fordultak elő, hiszen míg az egész korszakban, az ismert adatokkal rendelkező választások 72% volt ilyen, a rövidebb periódusban csak 57%. A Szabadelvű Párt sikereinek időszakában tehát a vármegyében aktívabb volt a politikai küzdelem, a győztesnek jobban meg kellett harcolnia a mandátumért. Öt kerületben – Eger, Gyöngyös, Gyöngyöspata, Kápolna, Pétervására, Poroszló – az így szerzett mandátumok 50–60%-ot tették ki. A legstabilabb kerület a nagyfügedi volt (80%), a legbizonytalanabb pedig a poroszlói (33%). Az ellenzék azonban ebben a periódusban jobban szerepelt, hiszen csak a képviselői helyek 19%-át, 49-ből hetet nyert el a kormányoldal. A kormánypárt számára a legbiztosabb kerület ekkor Gyöngyös volt, itt a 7 választásból hármat nyertek a szabadelvűek, és csak az országos politikusok Hentaller Lajos majd Visotai Soma meghívása, valamint a nagyhatalmú helyi politikus visontai Kovács László halála erősítette meg a függetlenségiéket. A többi kerületben 1-1 alkalommal fordult elő kormánypárti siker, de a poroszlói választók bizalmát egyetlen alkalommal sem sikerült elnyerniük. Ki kell azonban emelni a pétervásári kerületet, ahol az Ivády-Károlyi körhöz kapcsolódó jobboldali ellenzék szerzett mandátumokat, az egy 1901-es választást kivéve.

Heves megye országgyűlési képviselői

Tanulmányunk zárásaként a megye országgyűlési képviselőinek listáját közöljük. Feltüntetjük az ellenjelöltek nevét, a választási eredmények adatait. A képviselők társadalmi összetételének elemzését egy későbbi munkánkban végezzük el.

¹⁵ Pap József: Az 1887 és 1905 közötti országgyűlési választások eredményeinek statisztikai vizsgálata. In: Közép-Európai Közlemények. 2009. II. Szeged. 2009. 41–42.

Kerület	Képviselő neve	Győztes párt	Ciklus	Ellenjelölt	Vesztes párt	Választók (fő)	Szavazók (fő)	Győztes szavazatai	Győzelmi arány (%)	Részvételi arány (%)
Eger	Csiky Sándor	Határozati Párt	1865-1868	Kormos Béla	ismeretlen	2223	1343	1146	85	60
Eger	Csiky Sándor	Balközép	1869-1872	Szalay József	Deák Párt	2015	1936	1025	53	96
Eger	Csiky Sándor	Balközép	1872-1875	Burik István	Deák Párt	2197	2138	1192	56	97
Eger	Babics István	Szabadelví Párt	1875-1878	Csiky Sándor	Függetlenségi és 48-as Párt	1213	886	658	74	73
Eger	Szederkényi Nándor	Függetlenségi és 48-as Párt	1878-1881	Burik István	Szabadelví Párt		939	532	57	
Eger	Szederkényi Nándor	Függetlenségi és 48-as Párt	1881-1884	-					100	
Eger	Szederkényi Nándor	Függetlenségi és 48-as Párt	1884-1887	-					100	
Eger	Szederkényi Nándor	Függetlenségi és 48-as Párt	1887-1892	Jókai Mór	Szabadelví Párt			+28	50	
Eger	Szederkényi Nándor	Függetlenségi és 48-as Párt	1892-1896	-					100	
Eger	Lukács László	Szabadelví Párt	1896-1901	Szederkényi Nándor	Függetlenségi Ugron frakció	1137	1003	503	50	88
Eger	Szederkényi Nándor	Függetlenségi Ugron frakció	1901-1905	Babocsay Sándor	Függetlenségi és 48-as Párt		1107	813	73	
Eger	Szederkényi Nándor	Függetlenségi és 48-as Párt	1905-1906	Vanczák János	Magyarországi Szocialdemokrata Párt	1918	743	739	99	39
Eger	Szederkényi Nándor	Függetlenségi és 48-as Párt	1906-1906	-		1918			100	
Eger	Babocsay Sándor	Függetlenségi és 48-as Párt	1906-1910	Csutorás László	Katolikus Néppárt	1918	1382	831	60	72
Eger	Zichy János	Nemzeti Munkapárt	1910-1918	Babocsay Sándor	Függetlenségi Justh frakció	2112		+543	75	
Eger	Vass János	Függetlenségi és 48-as Párt	1918-1918	Zichy János	Nemzeti Munkapárt		1429	759	53	
Füged	Almássy Sándor	Határozati Párt	1865-1868			1845				

Kerület	Képviselő neve	Győztes párt	Ciklus	Ellenjelölt	Vesztes párt	Választók (fő)	Szavazók (fő)	Győztes szavazatai	Győzelmi arány (%)	Részvételi arány (%)
Füged	Almássy Sándor	Balközép	1869-1872	Beökönyi Viktor	Deák Párt	2020				
Füged	Almássy Sándor	Balközép	1872-1875	Orczy Bódog	Balközép	2101	1828	1299	71	87
Füged	Almássy Sándor	Függetlenségi és 48-as Párt	1875-1878	Grubicy György	Szabadelví Párt	599	475	273	57	79
Füged	Almássy Sándor	Függetlenségi és 48-as Párt	1878-1881	-					100	
Füged	Almássy Sándor	Függetlenségi és 48-as Párt	1881-1884	-					100	
Füged	Almássy Sándor	Függetlenségi és 48-as Párt	1884-1887	Ismeretlen						
Füged	Almássy Sándor	Függetlenségi és 48-as Párt	1887-1892	-		1499			100	
Füged	Nánássy Ödön	Függetlenségi és 48-as Párt	1892-1896	Dobóczy Ignác	Szabadelví Párt					
Füged	Dobóczy Ignác, 1857	Szabadelví Párt	1896-1901	Racsik János	Katolikus Néppárt	1728	1473	979	66	85
Füged	Hellebront Géza	Függetlenségi Ugron frakció	1901-1905	Baumgartner Nándor	Szabadelví Párt		1456	806	55	
Füged	Hellebront Géza	Függetlenségi és 48-as Párt	1905-1906	-		1906			100	
Füged	Hellebront Géza	Függetlenségi és 48-as Párt	1906-1910	-		1906			100	
Füged	Maczky Emil	Függetlenségi Justh frakció	1910-1917	Hencz Károly	Nemzeti Munkapárt	2258	1652	850	51	73
Gyöngyös	Almássy György	Deák Párt	1865-1868	-					100	
Gyöngyös	Berez Ferenc	Balközép	1869-1872	Almássy ?	ismeretlen			+100	56	

Kerület	Képviselő neve	Győztes párt	Ciklus	Ellenjelölt	Vesztes párt	Választók (fő)	Szavazók (fő)	Győztes szavazatai	Győzelmi arány (%)	Részvételi arány (%)
Gyöngyös	Pulszky Ferenc	Deák Párt	1872-1875	Berecz Ferenc	Balközép	1700		+264	65	
Gyöngyös	Kovács László, visontai	Szabadelvi Párt	1875-1878	-		560			100	
Gyöngyös	Kovács László, visontai	Szabadelvi Párt	1878-1881	Mudrony Soma	Függetlenségi és 48-as Párt			+100	60	
Gyöngyös	Ráday Ede/Endre	Függetlenségi és 48-as Párt	1881-1884	Kékessy Kálmán	ismeretlen		601	372	62	
Gyöngyös	Bathányi László	Szabadelvi Párt	1884-1887	Jakab Géza	Függetlenségi és 48-as Párt		601	315	52	
Gyöngyös	Kovács László, visontai	Szabadelvi Párt	1887-1887	Mudrony Soma	Függetlenségi és 48-as Párt				100	
Gyöngyös	Kovács László, visontai	Szabadelvi Párt	1887-1889	Horánszky Nándor	Mérsékelt Ellenzék			+2	50	
Gyöngyös	Hentaller Lajos	Függetlenségi és 48-as Párt	1889-1892	Ismeretlen	Antiszemita Párt			+378		
Gyöngyös	Hentaller Lajos	Függetlenségi és 48-as Párt	1892-1896	Matlekovits Sándor	Szabadelvi Párt			+336		
Gyöngyös	Visontai Soma	Függetlenségi Ugron frakció	1896-1901	-		1024			100	
Gyöngyös	Visontai Soma	Függetlenségi Ugron frakció	1901-1905	Toroczkay Viktor	Szabadelvi Párt		910	565	62	
Gyöngyös	Visontai Soma	Függetlenségi és 48-as Párt	1905-1906	Serényi Béla	ismeretlen	1132	847	524	62	75

Kerület	Képviselő neve	Győztes párt	Ciklus	Ellenjelölt	Vesztes párt	Válaszók (fő)	Szavazók (fő)	Győztes szavazatai	Győzelmi arány (%)	Részvételi arány (%)
Gyöngyös	Török Kálmán	Függetlenségi és 48-as Párt	1906-1910	Visontai Soma	Függetlenségi és 48-as Párt	1132	956	509	53	84
Gyöngyös	Török Kálmán	Függetlenségi és 48-as Párt	1910-1918	-		1285			100	
Gyöngyőspata	Kovács László, visontai	Deák Párt	1865-1868	Ismeretlen		2541				
Gyöngyőspata	Kovács László, visontai	Deák Párt	1869-1872	Puky Miklós	Balközép	2302				
Gyöngyőspata	Kovács László, visontai	Deák Párt	1872-1875	Németh Albert	Balközép	2379		+136	57	
Gyöngyőspata	Ráday Ede/Endre	Szabadelví Párt	1875-1878	-		892			100	
Gyöngyőspata	Kaszap Bertalan	Függetlenségi és 48-as Párt	1878-1881	Ráday Ede/Endre	Szabadelví Párt			+302	84	
Gyöngyőspata	Kaszap Bertalan	Függetlenségi és 48-as Párt	1881-1884	-					100	
Gyöngyőspata	Prónay Gábor	Függetlenségi és 48-as Párt	1884-1884	Ismeretlen						
Gyöngyőspata	Kürthy Sándor	Függetlenségi és 48-as Párt	1884-1887	-					100	
Gyöngyőspata	Kürthy Sándor	Függetlenségi és 48-as Párt	1887-1892	Szabo Imre	Antiszemita Párt	2159		+460	71	
Gyöngyőspata	Kürthy Sándor	Függetlenségi és 48-as Párt	1892-1896	I'saák István	Szabadelví Párt		1597	866	54	
Gyöngyőspata	Bíró Lajos	Nemzeti Párt	1896-1901	Fejér Miklós	Szabadelví Párt	1990	1731	934	54	87

Kerület	Képviselő neve	Győztes párt	Ciklus	Ellenjelölt	Vesztes párt	Választók (fő)	Szavazók (fő)	Győztes szavazatai	Győzelmi arány (%)	Részvételi arány (%)
Gyöngyöspata	Bíró Lajos	Szabadelví Párt	1901-1905	Malatinszky György	Függetlenségi és 48-as Párt		1586	917	58	
Gyöngyöspata	Csepán Géza	Függetlenségi és 48-as Párt	1905-1906	ismeretlen	ismeretlen	2356	1466	1129	77	62
Gyöngyöspata	Csepán Géza	Függetlenségi és 48-as Párt	1906-1910	-		2356			100	
Gyöngyöspata	Erdély Sándor, ifj.	Nemzeti Munkapárt	1910-1918	Szentkirályi Zoltán	Függetlenségi és 48-as Párt	2893	2161	1224	57	75
Kápolna	Pap Pál	Határozati Párt	1865-1868	Babics János	ismeretlen	2837				
Kápolna	Szathmáry Király László	Deák Párt	1869-1872	Zsoldos Sándor	Balközép		3213	1943	60	
Kápolna	Károlyi Gyula	Deák Párt	1872-1875	Majzik Viktor	Balközép		2788	1533	55	
Kápolna	Károlyi Gyula	Konzervatív Párt	1875-1878	Fáy László	Szabadelví Párt	1710	694	465	67	41
Kápolna	Babics István	Szabadelví Párt	1878-1881	Fáy László	Függetlenségi és 48-as Párt			+547	82	
Kápolna	Szathmáry Király László	Mérsékelt Ellenzék	1881-1884	Kovács László, visontai	Szabadelví Párt			+393	73	
Kápolna	Szathmáry Király László	Mérsékelt Ellenzék	1884-1887	-					100	
Kápolna	Almássy Géza	Szabadelví Párt	1887-1892	Bethlen Gergely	Mérsékelt Ellenzék	2204				
Kápolna	Okolicsányi László	Függetlenségi és 48-as Párt	1892-1896	Almássy Géza	Szabadelví Párt		1789	1002	56	

Kerület	Képviselő neve	Győztes párt	Ciklus	Ellenjelölt	Vesztes párt	Választók (fő)	Szavazók (fő)	Győztes szavazatai	Győzelmi arány (%)	Részvételi arány (%)
Kápolna	Okolicsányi László	Függetlenségi Ugron frakció	1896-1901	Porzolt Kálmán	Szabadelvű Párt	2389	2141	1179	55	90
Kápolna	Samassa János	Nemzeti Párt	1901-1905	Kállay Emánuel	Függetlenségi és 48-as Párt		2294	1464	64	
Kápolna	Samassa János	Függetlenségi és 48-as Párt	1905-1906	-		2899			100	
Kápolna	Samassa János	Függetlenségi és 48-as Párt	1906-1908	-		2899			100	
Kápolna	Maczky Emil	Függetlenségi és 48-as Párt	1908-1910	-		2899			100	
Kápolna	Károlyi Mihály	Független	1910-1914	Mayer János	48-as Függetlenségi Országos Gazdapárt	3196	2674	1355	51	84
Kápolna	Mayer János	48-as Függetlenségi Országos Gazdapárt	1914-1918	-						
Pétervásár	Nánássy Ignác	Határozati Párt	1865-1868	-		2497			100	
Pétervásár	Orczy Elek	Balközép	1869-1870	Halasy Ede	Deak Párt	3121				
Pétervásár	Beniczky Gyula	Balközép	1870-1872	ismeretlen	ismeretlen	3121	2146	1638	76	69
Pétervásár	Keglevich Gábor	Reform Párt	1872-1875	-		3121			100	
Pétervásár	Ivány Béla	Szabadelvű Párt	1875-1878	Dapsy Béla	Függetlenségi és 48-as Párt	1762				
Pétervásár	Ivány Béla	Egyesült Ellenzék	1878-1881	Dapsy Béla	Szélbal			+200	61	

Kerület	Képviselő neve	Győztes párt	Ciklus	Ellenjelölt	Vesztes párt	Választók (fő)	Szavazók (fő)	Győztes szavazatai	Győzelmi arány (%)	Részvételi arány (%)
Pétervársár	Ivány Béla	Mérsékelt Ellenzék	1881-1884	-					100	
Pétervársár	Ivány Béla	Mérsékelt Ellenzék	1884-1887	Ismeretlen						
Pétervársár	Ivány Béla	Mérsékelt Ellenzék	1887-1892	Almásy Kálmán	Szabadelvű Párt	2123		+217	60	
Pétervársár	Ivány Béla	Nemzeti Párt	1892-1896	-					100	
Pétervársár	Károlyi Sándor	Nemzeti Párt	1896-1896	ismeretlen	ismeretlen	2170	2019	1113	55	93
Pétervársár	Károlyi László	Nemzeti Párt	1897-1901	-		2170			100	
Pétervársár	Keglevich Gyula, 1855	Szabadelvű Párt	1901-1905	Komáromi Antal	Katolikus Néppárt		1599	1220	76	
Pétervársár	Károlyi Mihály	Függetlenségi és 48-as Párt	1905-1906	-		2261			100	
Pétervársár	Beniczky Elemér	Függetlenségi és 48-as Párt	1906-1910	-		2261			100	
Pétervársár	Keglevich Gyula, 1855	Nemzeti Munkapárt	1910-1914	Beniczky Elemér	Függetlenségi Justh frakció	2581	1840	985	53	71
Pétervársár	Okolicsányi Lajos	Nemzeti Munkapárt	1914-1918	-					100	
Poroszló	Dobóczy Ignác	Deák Párt	1865-1868	-		2774			100	
Poroszló	Németh Albert	Balközép	1869-1872	Dobóczy Ignác	Deák Párt	2717	2534	1324	52	93
Poroszló	Baldácsy Antal, báró	Balközép	1872-1875	Bárczay Gyula	Deák Párt	2717				
Poroszló	Majzik Viktor	Függetlenségi és 48-as Párt	1875-1878	Bárczay Gyula	Szabadelvű Párt	1640				

Kerület	Képviselő neve	Győztes párt	Ciklus	Ellenjelölt	Vesztes párt	Választók (fő)	Szavazók (fő)	Győztes szavazatai	Győzelmi arány (%)	Részvételi arány (%)
Poroszló	Majzik Viktor	Függetlenségi és 48-as Párt	1878-1881	Bárczay Gyula	Szabadelví Párt		1672	893	53	
Poroszló	Papszász György	Függetlenségi és 48-as Párt	1881-1884	-					100	
Poroszló	Papszász György	Függetlenségi és 48-as Párt	1884-1887	-					100	
Poroszló	Csávolszky Lajos	Függetlenségi és 48-as Párt	1887-1892	Kovács Kálmán	Szabadelví Párt	1736		+10	50	
Poroszló	Csávolszky Lajos	Függetlenségi és 48-as Párt	1892-1896	Bárczay Gyula	Szabadelví Párt					
Poroszló	Graefl Andor	Függetlenségi és 48-as Párt	1896-1901	Lipcsey Ádám	Szabadelví Párt	2078	1814	936	52	87
Poroszló	Malatinszky György	Függetlenségi és 48-as Párt	1901-1905	Kovácsy Kálmán	Szabadelví Párt		1861	1000	54	
Poroszló	Malatinszky György	Függetlenségi és 48-as Párt	1905-1906	Szász József	ismeretlen	2397	1317	1289	98	55
Poroszló	Malatinszky György	Függetlenségi és 48-as Párt	1906-1910	-		2397			100	
Poroszló	Malatinszky György	Független	1910-1918	Diószegi Mihály	48-as Függetlenségi Országos Gazdapárt	2073	1840	1211	66	89